

TRECEREA PESTE FRONTIERĂ VAMALĂ A REPUBLICII MOLDOVA A BANILOR DE CĂTRE PERSOANELE FIZICE

Diana MOROȘAN

Departamentul Inginerie, Drept și Evaluarea Imobilului, Grupa D-2106, Facultatea Construcții, Geodezie și Cadastru, Universitatea Tehnică a Moldovei, Chișinău, Republica Moldova

Autorul corespondent: Diana Moroșan, e-mail: diana.morosan@dp.utm.md

Coordonator științific: Viorica URSU, dr., conf.univ., Universitatea Tehnică a Moldovei

Rezumat: *Încă de la primele dovezi istorice, este stabilit că oamenii trecând dintr-o regiune în alta, sau dintr-o țară în alta, traversau zona dintre aceste 2 entități statale fie fără vreun bagaj de însoțire, fie cu un bagaj sau alte categorii de mărfuri, printre care și banii. Lucrurile au evoluat până în prezent, reglementările în acest domeniu la fel, dar trecerea peste frontiera vamală a mărfurilor de orice fel, rămâne și în continuare o activitate importantă din domeniul vamal, mai bine zis, din domeniul activității vamale. Prezentul articol are drept scop analiza particularităților stabilite prin lege în momentul în care o persoană fizică introduce/scoate de pe teritoriul R. Moldova, numerar în lei moldovenești sau în valută și cecurilor străine. Totodată vom trece în revistă drepturile și obligațiile care se cer a fi exercitate de persoanele fizice rezidente și nerezidente în momentul în care trec peste frontiera vamală orice tip de valută.*

Cuvinte cheie: *frontieră vamală, valori valutare, persoane fizice, valută națională, valută străină.*

Introducere

Trecerea peste frontiera vamală a banilor de către persoanele fizice, sub orice valută, reprezintă un drept reglementat prin actele normative în vigoare. Fiecare participant la această relație socială din domeniul activității vamale trebuie doar să cunoască exact sumele permise de fi introduse sau scoase în/din țară. Necunoașterea acestor informații, sau mai bine zis ignorarea lor, trage după sine și răspunderea juridică. Legea este pentru toți egală, iar respectarea ei trebuie pusă în sarcina fiecăruia din beneficiarii trecerii frontierei vamale. Statul Republica Moldova este obligat să ducă evidența numerarului de monedă națională sau valută străină, care circulă în/din țară, fiindcă prin această operațiune se vor preveni spălarea banilor, contrabanda acestora, chiar și preîntâmpinarea infracțiunilor de sponsorizarea a terorismului.

Principiile generale de reglementare valutară în Republica Moldova, drepturile și obligațiile persoanelor la importul și exportul valorilor valutare, inclusiv numerarului în valută străină și în monedă națională, sunt stabilite în [Legea privind reglementarea valutară nr. 62 din 21.03.2008](#) [4].

Inițial ne propunem a prezenta noțiunile de numerar, moneda națională, valuta străină, cecuri de călătorie. În conformitate cu Hotărârea BNM privind modificarea și completarea Instrucțiunii cu privire la introducerea/scoaterea numerarului în/din Republica Moldova de către bănci nr. 239 din 02.10.2003, „numerar în lei moldovenești se consideră bancnote și monede metalice emise de către Banca Națională a Moldovei aflate în circulație, precum și cele scoase sau supuse scoaterii din circulație, dar acceptate spre schimb de către Banca Națională a Moldovei. Numerar în valută străină se consideră bancnote și monede metalice emise de către organele autorizate ale statelor străine, aflate în circulație, precum și cele scoase sau supuse scoaterii din circulație, dar acceptate spre schimb de către organele autorizate respective.” [4, art. 1]. Moneda națională constituie valuta națională a statului, în RM este leul moldovenesc. Valuta străină este semne monetare străine în forma de bancnote, bilete de tezaur și monede, aflate în circulație și care sînt un mijloc de piață legitim pe teritoriul statului străin respectiv, precum și cele scoase din circulație, dar menite schimbului contra semnelor monetare în circulația mijloacelor în unități monetare ale statelor străine și în unități internaționale de achitare, aflate la conturi și depozite [5, art. 1]. Cecurile de călătorie sunt instrumente de plată ce sunt utilizate în turismul internațional. Acesta este unul dintre cele mai cunoscute servicii bancare oferite persoanelor care călătoresc [2].

Trecerea banilor peste frontiera Republicii Moldova

În conformitate cu art. 29 al Legii nr. 62/2008 „persoanele fizice rezidente și nerezidente au dreptul [4]:

1) la intrarea în Republica Moldova, de a introduce nelimitat numerar în monedă națională, precum și numerar și cecuri de călătorie în valută străină;

2) la ieșirea din Republica Moldova, de a scoate numerar în monedă națională, precum și numerar și cecuri de călătorie în valută străină în sumă totală ce nu depășește 10000 de euro;

3) la ieșirea din Republica Moldova, de a scoate numerar în monedă națională, precum și numerar și cecuri de călătorie în valută străină în sumă totală de peste 10000 de euro (sau echivalentul lor), însă care nu depășește 50000 de euro (sau echivalentul lor) de persoană/călătorie, cu condiția prezentării organelor vamale a documentelor confirmative pentru suma ce depășește 10000 de euro (sau echivalentul lor), și anume a: a) actelor vamale ce confirmă introducerea mijloacelor bănești în Republica Moldova; și/sau b) permisiunilor pentru scoaterea mijloacelor bănești din Republica Moldova, eliberate de băncile licențiate, și/sau a autorizațiilor pentru scoaterea mijloacelor bănești din Republica Moldova, eliberate de BNM.

Nu se admite introducerea în/scoaterea din Republica Moldova a numerarului în monedă națională, precum și a numerarului și cecurilor de călătorie în valută străină în bagajul neînsoțit de către persoana fizică”.

Legea dată expres specifică quantumul numerarului de orice formă pe segmentul ieșirii sau intrării în țară. Este o delimitare clară, pentru ca persoana fizică să știe că la importul sau exportul numerarului, acesta este diferit. Atunci când se intră în RM această sumă poate fi nelimitată, doar că Legea stabilește niște condiții, care vor fi analizate mai jos. De ce totuși nelimitat, și nu o sumă fixă? Fiindcă acești bani intră în circulație pe teritoriul Republicii Moldova, și acest lucru ne dă posibilitatea să interpretăm că statul se îmbogățește (cât de urât nu ar suna termenul!). La fel este foarte clar stabilit numerarul pe segmentul exportului- nu mai mult de 10.000 euro. Aici este importantă expresia “nu mai mult”, ceea ce ne dă posibilitatea de a interpreta că orice sumă de la minimum de euro și până la suma permisă poate fi scoasă din RM. De ce este indicată așa o sumă? Considerăm, că ieșirea acestora din RM, va putea să “sărăcească” bugetul RM.

Conform [Legii nr. 1380/97](#) „valuta națională, valuta străină, precum și hârtiile de valoare sunt scutite de taxă vamală”.

Legea [4] stabilește și la ce sume de bani la ieșire din RM trebuie de prezentat niște documente conformative sau nu. Astfel, la ieșirea „sumelor până la 10.000 de euro (sau echivalentul lor)” persoanele fizice nu sunt obligate să prezinte astfel de documente confirmative. Însă la „sume de peste 10.000 de euro (sau echivalentul lor), însă care nu depășește 50.000 de euro (sau echivalentul lor)” persoanele fizice sunt obligate să prezinte o serie de documente, cum ar fi: „a) actele vamale ce confirmă introducerea mijloacelor bănești în Republica Moldova; și/sau b) permisiunile pentru scoaterea mijloacelor bănești din Republica Moldova, eliberate de băncile licențiate, și/sau autorizații pentru scoaterea mijloacelor bănești din Republica Moldova, eliberate de Banca Națională a Moldovei” [4]. Astfel, fiecare este informat ce documente și la ce sume de bani la ieșire din țară trebuie să le prezinte. Această regulă este expresă și nu are vreo interpretare vagă. Ce se întâmplă, dacă călătorul își dorește să scoată din țară mai mult de 50,000 euro? Și aici Legea ne vine cu reglementare clară: “sumele ce depășesc 50.000 de euro (sau echivalentul lor) pot fi transferate din Republica Moldova în cadrul operațiunilor valutare curente și de capital, plăților și transferurilor în/din străinătate între rezidenți și nerezidenți, conform prevederilor art.17, 18 și 23 ale Legii nr. 62 din 21.03.2008” [4].

Fiecare călător care are ca scop introducerea sau scoaterea în/din țară a numerarului și cecurilor de călătorie în valută străină “a sumei mai mare de 10000 euro (sau echivalentul lor) de o persoană [3, art. 3¹], este obligat să o declare neapărat în formă scrisă, adică sub forma unei declarații vamale, în care se va indica suma, care e proveniența banilor și care este scopul final al acestor bani. Procedura de declarare a acestor bani, mai poate fi impus și de către colaboratorul vamal, care controlează operațiunea de trecerea a unor sume de bani sun orice formă.

Conversia în lei sau alte valute se realizează aplicând cursul oficial al leului moldovenesc stabilit de Banca Națională a Moldovei, valabil la ziua trecerii frontierei de stat a țării[1, p. 62].

Toate operațiunile de introducere și scoatere a numerarului în diferite valute sunt monitorizate și fac parte din Compartimentul Statistică a activității vamale pe fiecare an calendaristic. Acest lucru, face posibilă determinarea unor modalități de îmbunătățire sau eficientizare a acestora. Anual, Serviciul vamal depistează cazuri de nedeclarare a sumelor ce trebuie să fie obligatoriu declarate, ceea ce le catalogează ca trafic iligel de bani. Acest fenomen negativ, în ultimii ani este în creștere din păcate, iar vinovați se fac nu doar cetățenii RM, dar și cetățenii altor state. Aceștea trec banii și în bagajele de mână. Banii sau diferența de bani, care nu este declarată obligatoriu se confiscă, iar călătorul va fi sancționat sau penal, sau contravențional.

Concluzii

În urma celor analizate suntem de părere că trecerea peste frontiera vamală a Republicii Moldova a banilor, unde se încadrează valuta națională, valuta străină și cecurile de valoare este reglementat vast de legislația RM. Dar punctul forte al legislației este cea de reglementări exprese, care nu pot fi interpretate greșit. Iar drepturile și obligațiile persoanelor fizice care scot/introduc valori valutare pe teritoriul RM sunt la fel expres reglementate de legislație națională. Astfel, călătorii, sunt obligați la intrarea sau ieșirea din RM să consulte Legea și să o aplice strict.

Referințe

1. LILIA B., *Serviciul Vamal despre declararea banilor la frontieră*. În Monitorul Fiscal din 03.12.2018. P. 32-36.
2. Cecurile de călătorie - avantaje, posibilități de utilizare și tarife. [accesat 04.03.2023]. Disponibil: <https://bancamea.md/news/cecurile-de-calatorie-avantaje-posibilitai-de-utilizare-i-tarife>
3. Legea cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoane fizice nr. 1569 din 20.12.2002. Monitorul Oficial al RM nr. 185-189 din 31.12.2002 [online]. [accesat 02.03.2023]. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=127867&lang=ro#
4. [Legea privind reglementarea valutară nr. 62 din 21.03.2008](#). Monitorul Oficial al RM nr. 423-429 din 09.12.2016. [online]. [accesat 02.03.2023] Disponibil: https://customs.gov.md/api/media/13/07/2020/IRV_compil_dp_123_132_rom_dd.pdf
5. Regulamentul provizoriu cu privire la reglementarea operațiilor valutare, efectuate pe teritoriul Republicii Moldova. Aprobata prin Decretul Președintelui Republicii Moldova din 8 februarie 1992 nr. 24.